

KANCELARIJA ZA LJUDSKA
I MANJINSKA PRAVA

Objavljen pregled
finansijskih izveštaja
nacionalnih saveta

Češka zajednica

KULTURNO LETO ČEHA
U SRBIJI –
Festival „Lepota različitosti“

18

Minority News

mesečni bilten o životu manjinskih zajednica u Srbiji

jul 2015

Mali jubilej i zahvala za dobru žetvu

VLADA
REPUBLIKE SRBIJE

Jačanje bilateralnih
odnosa
Srbije i Rumunije

Makedonska zajednica

Dani karanfila
u Vranju

Bunjevačka zajednica

Ideja za formiranje
Mreže žena svih
nacionalnih saveta

INTERVJU
ATTILA MÁRTON

Manjinska
uredništva nisu
prevodilačke službe

IZDVAJAMO

Četvrta sednica Nacionalnog saveta

Na četvrtoj sednici Nacionalnog saveta makedonske nacionalne zajednice, održane 18. jula u prostorijama Nacionalnog saveta u Pančevu, predstavljen je i usvojen šestomesečni izveštaj o radu saveta.

Susret Hrvata iz cijelog svijeta

"Uz preporuke i smjernice za suradnju s Hrvatima van Hrvatske, jedna od ključnih stvari sjednica Savjeta jeste razvijanje novih kontakata, međusobno povezivanje i upoznavanje," zaključio je Slaven Bačić.

U Nišu održan okrugli sto na temu "Uloga manjina u negovanju multikulturalnosti"

U organizaciji udruženja "Caribrod" iz Niša, a uz podršku Generalnog konzulata Republike Bugarske u Nišu i Misije OEBS u Srbiji, u Nišu je održan Okrugli sto.

Upoznavanje sa tajnama makedonskog izvornog melosa

U okviru festivala narodnih instrumenata i pesama „Pece Atanasovski“ koji se tradicionalno održava već 40 godina u selu Dolneni kod Prilepa, organizovan je i petodnevni seminar za izučavanje makedonskog izvornog melosa, izvornih instrumenata i pesama, na kojem je učestvovao i Ansambel makedonskog nacionalnog saveta u Republici Srbiji sa pevačkom grupom "Toše Proeski".

Rezolucija evropskog parlamenta je veliki doprinos pravdi, pomirenju i stabilnosti

Bošnjačko nacionalno vijeće pozdravlja Rezoluciju evropskog parlamenta kojom se osuđuje genocid u Srebrenici.

Ako imate pitanje vezana za funkcionisanje Nacionalnih saveta nacionalnih manjina ili za oblast prava nacionalnih manjina rado ćemo pronaći i objaviti odgovor.

info@minoritynews.rs

UVODNIK 18

Nacionalne manjine (ni) su uvek u modi

Leto svakako nije vreme za pokretanje teških i neprijatnih tema, kao i javnih rasprava, dijaloga ili suprotstavljanja mišljenja. Letnja moda su svakako bikiniji, koji otkrivaju svašta, ali ne pokazuju ništa. Slično je i sa pitanjima od značaja za nacionalne manjine koje žive u Srbiji. O njima se tokom leta izveštava uglavnom sa kulturno-umetničkim manifestacijama, o njihovim folklornim nastupima ili o kulinarskim specijalitetima.

Zaključujući po izveštajima iz nacionalnih zajednica reklo bi se da je jedini problem pripadnika nacionalnih manjina u Srbiji kako pripremiti dovoljno hrane za tolike goste i kako sa decom uvežbati neki novi korak nacionalnog plesa, ali na žalost to nije baš tako.

Kao u priči o cvrčku i mravu, tako i mnogi predstavnici nacionalnih manjina i tokom leta vredno rade kako bi spremni dočekali zimu, a u našem slučaju jesen, jer već od jeseni nastavlja se borba za prava pripadnika nacionalnih manjina u Srbiji. Nije zaboravljeno ni to da treba izraditi novi zakon i da prethodno treba obaviti široke i opsežne konsultacije i javnu raspravu, analizirati različite modele integracije nacionalnih manjina u politički sistem. Posebno je važno da afirmacija prava nacionalnih manjina i integracija u sisteme odlučivanja bude takve da sve strane budu relativno jednakom zadovoljne, što se često zapostavlja kao imperativ.

Država i državni organi često smatraju da je posao oko regulisanja određene oblasti završen kada se određeni zakon doneše i usvoji u Skupštini, ali imperativ za svaku odgovornu vladu i državu treba da bude da oni, na koje se taj zakon odnosi, budu zadovoljni rešenjima i da ga bez prisile primenjuju, ali kako je uvek malo vremena za kvalitetna rešenja, uvek se postavlja dilema da li hoćemo i bilo kakvo rešenje ili nećemo rešenje uopšte i uvek je odgovor isti. I tako godinama biramo manja zla i jedina moguća rešenja.

U Srbiji žive pripadnici 30 različitih nacionalnih zajednica!

Objavljen pregled finansijskih izveštaja nacionalnih saveta

Kancelarija za ljudska i manjinska prava Vlade Republike Srbije saopštila je da je u okviru svojih redovnih nadležnosti objavila izveštaje o finansiranju nacionalnih saveta nacionalnih manjina za 2013. i 2014. godinu.

U saopštenju se podseća na to da su na osnovu Zakona o budžetu Republike Srbije, u okviru sredstava opredeljenih za rad Kancelarije za ljudska i manjinska prva, utvrđena sredstva za finansiranje nacionalnih saveta nacionalnih manjina.

Za ove namene u 2013. i 2014. godini opredeljena su budžetska sredstva u iznosu od 240.000.000 dinara na godišnjem nivou.

Kancelarija je, u cilju kontrole namenskog utroška sredstava, obavezala nacionalne savete nacionalnih manjina na to da zaključe ugovore sa nezavisnim revizorskim kućama po sopstvenom izboru, radi obavljanja

Za rād Kancelarije za ljudska i manjinska prva u 2013. i 2014. godini opredeljena su budžetska sredstva u iznosu od 240.000.000 dinara na godišnjem nivou

revizije, a u skladu sa članom 117. Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina.

U svim revizorskim izveštajima za 2013. i 2014. godinu navedeno je da je revi-

zija izvršena u skladu sa Međunarodnim standardima revizije (MSR 800), istaknuta je odgovornost revizora za davanje mišljenja o priloženim finansijskim izveštajima, za postupanje sa etičkim zahtevima, kao i da je revizija izvršena u razumnoj meri u kojoj se revizor može uveriti u to da finansijski izveštaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze.

Kancelarija za ljudska i manjinska prava je, radi transparentnosti informacija o utrošku sredstava nacionalnih saveta nacionalnih manjina, na svojoj stranici objavila pregled svih finansijskih izveštaja nacionalnih saveta, sa iskazanim mišljenjem revizora za 2013. i 2014. godinu.

Izveštaji se mogu pogledati na linku: <http://bit.ly/1Kw1fRr>

Kancelarija za ljudska i manjinska prava je, radi transparentnosti informacija o utrošku sredstava nacionalnih saveta nacionalnih manjina, na svojoj stranici objavila pregled svih finansijskih izveštaja nacionalnih saveta, sa iskazanim mišljenjem revizora za 2013. i 2014. godinu

Održana deseta sednica Političkog saveta Vlade za sprovođenje NAP-a

U petak, 24. jula 2015. godine, u Vladi Republike Srbije održana je deseta sednica Političkog saveta Vlade za sprovođenje Nacionalnog akcionog plana (NAP) za primenu Rezolucije 1325 Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija – Žene, mir i bezbednost u Republici Srbiji.

U cilju podrške realizaciji NAP za primenu Rezolucije 1325 Saveta bezbednosti UN, Kancelarija za ljudska i manjinska prava kontinuirano priprema izveštaje za specijalne procedure UN o primeni rezolucija UN u vezi sa pitanjem položaja žena u Republici Srbiji, kao i informacije koje se odnose na stanje rodne ravnopravnosti za potrebe drugih relevantnih tela UN iz oblasti rodne

ravnopravnosti. U toku je izrada Izveštaja o primeni preporuka 17. (unapređenje rodne ravnopravnosti kroz sprovođenje usvojenih strategija i akcionih planova) i 23. (suzbijanje i borba protiv nasilja nad ženama) iz Zaključnih zapažanja Komiteta za eliminiranje diskriminacije žena u vezi sa Drugim i trećim periodičnim izveštajem Republike Srbije o primeni Konvencije o eliminisanju svih oblika diskriminacije žena.

Na sednici je razmatrana inicijativa za realizaciju evaluacije i revizije NAP-a, kao i prioriteti u vezi sa realizacijom planskih aktivnosti iz nadležnosti radnih grupa Političkog saveta. Učešće u radu Političkog saveta uzeo je i predstavnik Kancelarije.

Jačanje bilateralnih odnosa Srbije i Rumunije

Predsednik Vlade Republike Srbije, Aleksandar Vučić, razgovarao je sa predsednikom Rumunije Klausom Johanesom, koji je boravio u prvoj zvaničnoj poseti Srbiji, o saradnji u oblasti energetike, kao i o izgradnji autoputa Beograd–Temišvar.

Na sastanku je konstatovano da će i ova poseta dati snažan impuls razvoju bilateralnih odnosa i na taj način ojačati i ekonomsku saradnju dveju zemalja, čiji potencijali nisu dovoljno iskorišćeni.

Vučić je Johanesu preneo zahvalnost na podršci Rumunije evrointegracijama Srbije i tom prilikom istakao da su srpsko-rumunski odnosi važni i za čitav region.

On je izrazio nadu da će angažovanje Srbije, Rumunije i Bugarske u okviru Krajovske grupe doprineti našem bržem približavanju EU.

Vučić i Johanes su ponovili spremnost da se sva pitanja o položaju rumunske nacionalne manjine u Srbiji rešavaju u okviru Međuvladine mešovite komisije za manjine.

Premijer Srbije je istakao da je rumunska nacionalna manjina u Srbiji, kao i srpska u Rumuniji, most sarađnje dveju zemalja i kultura.

U Nišu održan okrugli sto na temu "Uloga manjina u negovanju multikulturalnosti"

U organizaciji udruženja "Caribrod" iz Niša, a uz podršku Generalnog konzulata Republike Bugarske u Nišu i Misije OEBS u Srbiji, održan je u Nišu okrugli sto na temu "Uloga manjina u negovanju multikulturalnosti". Predstavnica Kancelarije za ljudska i manjinska prava Vlade Srbije, Sanja Jefić Branković, uzela je učešće u okruglom stolu i tom prilikom pomenula da je od izuzetne važnosti razumeti i prihvati različite kulture, kako bi se ostvarila međusobna sinergija i osetilo svo bogatstvo multikulturalnosti jedne zemlje. "Pripadnike manjinskih naroda u Srbiji treba ohrabrvati da neguju svoju tradiciju i vrednosti, a država će se sa svoje strane truditi da im omogući sve predušlove kako bi to i ostvarili.

Pod pojmom multikulturalnost podrazumeva se da pojedinci, pripadnici različitih kultura, žive jedni pored drugih, što sa sobom nosi ne samo etničku, nego i jezičku, religioznu i socioekonomsku različitost. Stabilnost jednog društva zavisi od integrisanosti svih njenih građana, pri čemu integracija nacionalnih manjina nikako ne znači asimilaciju, već podrazumeva kulturni pluralizam koji omogućava pripadnicima manjinskih naroda očuvanje sopstvenih osobenosti, uz istovremenu punu integrisanost u društvenu zajednicu" - istakla je Jefić Branković. Okrugli sto se organizuje u okviru

Projekta za razvoj kulturne i jezičke raznovrsnosti i multikulturalnog dijaloga, finansiranog od strane Ministarstva inostranih poslova Republike Bugarske.

Okruglom stolu su, između ostalih, prisustvovali i Atanas Krstin - Generalni konzul R. Bugarske u Nišu, Hristo Hristov - konzul R. Bugarske u Nišu, Dejan Milev - zamenik predsednika bugarskog nacionalnog saveta, predstavnici misije OEBS u Srbiji, predstavnici lokalnih institucija u čijem delokrugu rada se nalaze pitanja manjina, kao i predstavnici romske, makedonske, rumunske, slovenačke i vlaške nacionalne manjine.

Makedonska kultura i tradicija prezentovani na manifestaciji „Dani karanfila” u Vranju

Izvor: Nacionalni savet makedonske nacionalne manjine

Opština Vrantska Banja organizovala je početkom jula tradicionalnu kulturno-turističku manifestaciju „Dani karanfila”. U okviru manifestacije udruženje Makedonaca iz Vranja „Goce Delčev” prezentovalo je makedonska karakteristična jela i najpoznatije makedonske brendove kao što su Tikveš i Grozd, a sve to pod pokroviteljstvom makedonskog nacionalnog saveta.

Prvog dana manifestacije održano je takmičenje u pripremi srpskih jela i lovačkih specijaliteta, a posetioci su mogli da vide defile i nastup kulturno umetničkih društava iz Vranja.

Drugog dana, pored dečjeg maskenbala i šahovskog turnira bila je organizovana i promocija makedonske nacionalne kuhinje, zahvaljujući vrednim rukama članova udruženja, koji su se potrudili da prezentuju makedonska nacionalna jela u najboljem

svetu. Sam užitak je bio obogaćen makedonskom muzikom i igrom KUD „Branko Čajka” iz Tetova, koji su bili gosti manifestacije.

Makedonska kultura i tradicija bile su promovisane i kao deo etno sajma, preko rukotvorina članova udruženja, koji su još jednom pokazali i dokazali najpoznatiju izreku čoveka čije ime nosi njihovo udruženje, da „svet razumeju kao polje za kulturno nadmetanje naroda.”

KULTURNO LETO ČEHA U SRBIJI – Festival „Lepota različitosti“

Jaroslav Bodnar

Veli jul 2015. godine bio je ispunjen kulturnim sadržajima koje su za pripadnike češke zajednice i brojne posetioce priredila češka udruženja sa područja južnog Banata. „Češka beseda Kruščica“ iz istoimenog mesta u opštini Bela Crkva, organizovalo je tradicionalni festival horova i muzičkih i pevačkih grupa pod nazivom „Lepota različitosti“, koji je okupio stotinak učesnika svih generacija.

Najveću pažnju su privukli gosti iz Češke republike, sastav „Pan Optikum“ iz mesta Usti nad Labem i „Valaška cimbalovka“, orkestar čiji su članovi muzičari iz raznih krajeva zemlje, a okupljaju se posebno za nastupe ovakve vrste. Domaćini su se predstavili lepim izborom starih čeških pesama koje su posebno izveli dečji hor, a zatim i hor odraslih pevača muzičke sekcije udruženja. Sa modernijim pesmama i aranžmanima nastupile su devojke, članice sastava „Kruška Ladies“.

Kruščićani se redovno odazivaju i učestvuju na brojnim domaćim i stranim manifestacijama, a ovog meseca njihova odlična folklorna sekcija nastupila je na čuvenoj smotri folkloru „Vršački venac“.

I gosti iz okoline su tradicionalno prisutni na ovoj muzičkoj priredbi koja je revijalnog karaktera. Hor „Bella Musica“ iz Bele Crkve proslavio se u Pragu osvajajući pobedničko postolje među jakom konkurenjom horova iz više evropskih zemalja. Njihovo izvođenje odisalo je svežinom i perfektnom usklađenošću, odajući utisak profesionalizma, pre svega zahvaljujući izvanrednim rukovodiocima i predanom radu svih njegovih članica. Pevačko društvo „Krajani“ takođe je već nastupalo na prethodnim festivalima i, kao i uvek predstavili su se izborom starih čeških pesama koje žele da otgrnu od zaborava. To je i osnova dugogodišnjeg postojanja i rada ovog društva koje pripada muzičko-pevačkoj sekциji udruženja „Češka beseda Bela Crkva“.

U programu Festivala nastupio je i muzički sastav „Bohemia“ iz mesta Genjik u Republici Rumuniji, u kome žive isključivo Česi. Čuvajući tradiciju češke narodne muzike – „dechovke“, članovi ovog orkeстра muziku izvode na način koji je ovdašnjim pripadnicima češke zajednice blizak, te su uvek rado viđeni gosti u raznim prilikama.

Festival „Lepota različitosti“, iako muzičkog karaktera, nikada nije samo to. Ovo je prilika da se sretnu zemljaci iz raznih krajeva, da se razgovara i peva na svom jeziku, da se sklope prijateljstva. Zato se nakon festivala svi učesnici i gosti okupljaju na večeri. Popije se i po koje češko pivo, a kad „Bohemia“ ponovo zasvira valcere i polke, igra se i peva do jutra. To je jedan od razloga zbog koga je Kruščica omiljeno mesto ljubitelja češke muzike.

KULTURNO LETO ČEHA U SRBIJI – Mesec češke kulture u Srbiji

Jaroslav Bodnar

Kulturno-umetničko-prosvetno udruženje "Češka beseda Vršac" spada u najmlađa udruženja Čeha u Srbiji. Oformljeno je u maju mesecu 2014. godine i od tog momenta, zalaganjem svojih članova, beleži niz aktivnosti pre svega na polju kulture. Ove godine ostvarili su po prvi put manifestaciju "Mesec češke kulture u Srbiji". Projekat je finansijski podržalo Ministarstvo kulture Republike Srbije kao i Ministarstvo inostranih poslova Češke Republike.

Manifestacija je počela u junu nastupima folklornih ansambala iz Češke republike i Srbije, a završila se u julu mesecu takođe gostovanjem folklora kao i izložbom posvećenom češkom folklornom blagu.

Folklorni ansambl "Šafran" iz Češke republike nastupom na početku manifestacije svakako je bio najveća atrakcija za mnogobrojne Vrščane i druge koji su po prvi put imali priliku da vide, po mnogo čemu originalne, nastupe ovog mešovitog sastava iz mesta Jablonec nad Nisou. Bogatom programu do prineli su i nastupi domaćeg kulturno-umetničkog društva "Grozđ" iz Vršca, kao i uvek rado viđeni gosti folklorni i muzički ansambl udruženja "Češka beseda Kruščica", naselja u opštini Bela Crkva.

Gosti manifestacije bili su predstavnici Ustecke oblasti u Češkoj Republici, sa

kojima su članovi ovog mладог udruženja već uspostavili prve kontakte.

Posetioci manifestacije su tokom njenog odvijanja u više navrata mogli da čuju i muzički sastav "Praška frajerka" iz mesta Litoměřice. Sedam umetnika koji ga čine nastupali su širom Češke republike kao i u Nemačkoj, Danskoj, Finskoj, Švajcarskoj i Austriji. U njihovim pesmama se prepoznaju običaji i tradicija raznih krajeva i oblasti koje su i sada predstavili svojom profesionalnom svirkom uz moto: "Ko je Čeh - taj je muzikant".

Domaćini su se predstavili i pevačkim društvom koje je deo KUD "Laza Nančić", poznatim folklornim ansamblom iz Vršca.

Još jedan izuzetan muzički sastav iz Češke republike oplemenio je muzički

deo manifestacije. Bio je to sastav "Češki Evergreen" iz mesta Milešov. Sastav izvodi pesme starije dobi, ali i dalje imaju svoje slušaoce među svim generacijama i poznate su širom sveta. Sarajuju sa poznatim umetnicima, glumcima i pevačima, a nastupaju po pozorištima i domovima kulture. Nарavno, ceo program izveli su na češkom jeziku, jer je on, kako i sami kažu, bogat i melodičan. Izvanredna pevačica koju smo imali priliku da čujemo, Jitka Dolejšova, ujedno je i vođa ovog sastava.

Program manifestacije "Mesec češke kulture u Srbiji" završen je izložbom "Češka republika – folklorno blago u srcu Evrope", autorke Jarmile Mrnuštikove. Postavka je obuhvatila elemente tradicije koji se vekovima čuvaju u Češkoj, kao i osobnosti različitih krajeva zemlje kroz narodne nošnje i specifične običaje koji u njima opstaju.

Iako bez prethodnog iskustva u organizaciji ovakvih skupova, udruženje "Češka beseda Vršac" iznelo je program na zavidnom nivou i dalo podstrek drugim društvima da nastave ovo kulturno letu Čeha u Srbiji.

Četvrta sednica Nacionalnog saveta

Izvor: Nacionalni savet makedonske nacionalne manjine

Na četvrtoj sednici Nacionalnog saveta makedonske nacionalne zajednice, održane 18. jula u prostorijama Nacionalnog saveta u Pančevu, predstavljeni su i usvojeni šestomesečni izveštaj o radu saveta, kako narativni tako i finansijski, rebalans budžeta za 2015. godinu, izveštaji o radu Novinsko izdavačke ustanove "Makedonski informativni i izdavački centar", a doneta je i odluka o raspisivanju konkursa za izbor direktora ove institucije. Obrazložene su i verifikovane odluke Izvršnog odbora donesene u periodu između dve sednica Saveta, a potvrđena je i odluka da se centralna proslava Ilindena održi u Jabuci.

Na sednici je prisustvovalo 19 članova Saveta, kao i direktor Novinsko izdavačke ustanove "Makedonski informativni i izdavački centar" (NIU MIIC).

Predstavljajući šestomesečni izveštaj o aktivnostima Saveta, predsednik Borče Veličkovski posebno je istakao postignuti uspeh u Leskovcu, gde će se od septembra učiti Makedonski jezik sa elementima nacionalne kulture u čak dva odeljenja. Pored Jabuke i Kačareva, i preduzetih aktivnosti za otvaranje novih odeljenja u Glogonju i Plandištu, prvi put makedonski jezik će se izučavati i u centralnoj Srbiji, što predstavlja istorijski uspeh u oblasti obrazovanja makedonske nacionalne zajednice u Srbiji. Kao najzaslužnije za ovaj poduhvat, koji su članovi saveta pozdravili aplauzom, predsednik je naveo predsednicu odbora za obrazovanje, Mare Karanfilović, podpredsednicu Saveta, Ivanu Cvetković, kao i aktiviste udruženja „Ilinden“ iz Leskovca.

Finansijski izveštaj o radu Saveta, kao i rebalans budžeta za 2015. godinu, izazvali su diskusiju, nakon koje je određeni broj članova saveta odličio da napusti

sednicu.

- "Dužnost i obaveza predsednika Saveta je da u okviru pravilnika za rad omogući vreme za diskusiju svim prijavljenim diskutantima, po svakoj tački dnevnog reda, ali i da vodi računa o tome da to vreme ne bude previše prolongirano. Po otvorenoj diskusiji u okviru prve i druge tačke dnevnog reda, gde se na potpuno identičan način sprovodio Pravilnik, bila je skrenuta pažnja diskutantima koji su prešli predviđeno vreme. Na trećoj tački dnevnog reda, zbog nepovezanosti diskusije sa samom tačkom niti sa temom u okviru koje se sprovodi diskusija, opomenut je poslednji prijavljeni diskutant da je predviđeno vreme za diskusiju isteklo, čime se došlo do situacije da određeni broj članova Saveta, bez ikakvog jasnog obrazloženja, napusti sednicu, posle čega sam program pauzu. Želim da verujem da, zbog vremenskih uslova i visokih temperaturi, određeni broj članova nije bio dovoljno spremna da i dalje učestvuje na sednici, koja je posle pauze nastavila sa radom. Svakako ne želim da verujem da su članovi Saveta koji su napustili sednicu imali nameru ili želju da pokušaju

da blokiraju dalji rad sednice nacionalnog saveta, solidarišući se sa kolegama koji nisu bili sremni da uvaže vremenska ograničenja diskusija", istakao je predsednik Veličkovski.

Direktor NIU MIICA, Viktor Šećerovski, predstavio je izveštaje o radu ove institucije u prvoj polovini 2015. godine. Ističući probleme sa kojima se suočava NIU MIIC on je naglasio i, da imajući u vidu socijalne i ekonomске prilike u našoj državi ali i indolentnost i indiferentnost matične države Makedonije, NIU MIIC je ipak napravio ne veliki ali vidljiv pozitivni iskorak. Pored redovnih izdanja revije „Makedonska videlina“, dečijeg časopisa „Sunica“, časopisa za književnost, umetnost i kulturu „Videlo“ i omladinskog trojezičnog časopisa „Alka“ koji se redovno dostavljaju svim udruženjima u Srbiji, NIU MIIC je uspeo da formira Nacionalnu biblioteku i da klasifikuje knjige po svim bibliotekarskim standardima.

Po konstataciji da je dosadašnjem diretoru NIU MIIC istekao mandat, članovi Nacionalnog saveta usvojili su odluku za raspisivanje i srovođenje konkursa za izbor novog direktora ove institucije. Pojašnjenje o sprovođenju procedure samog konkursa od strane Upravnog odbora NIU MIIC dao je predsednik ovog odbora, Ivan Mitrovski.

Predsednik Izvršnog odbora, Peco Risteski, referisao je o radu Izvršnog odbora između dve sednice Saveta, predstavio je i obrazložio odluke koje je ovaj odbor doneo, i zahvalio se svim članovima Saveta koji su učestvovali u izradi pravilnika, na osnovu kojih se obezbeđuje kvalitetniji i transparentniji rad Saveta.

Na kraju sednice potvrđena je i odluka da se centralna proslava najvećeg makedonskog praznika, Ilinden 2015., održi u Jabuci, a predsednik Saveta, kao i članovi saveta iz Jabuke, Dobre Trajkovski i Blagoja Sokolovski, upoznali su prisutne sa preuzetim aktivnostima i planovima za program manifestacije.

Ideja za formiranje Mreže žena svih nacionalnih saveta

Izvor: Bunjevačko nacionalno vijeće

Misija OEBS-a posetila Bunjevački nacionalni savet kako bi se upoznala s poštovanjem rodne ravnopravnosti.
Od 21 nacionalnog saveta nacionalnih manjina, žene su na čelu dva Nacionalna saveta.

Povodom sproveđenja aktivnosti podrške politikama rodne ravnopravnosti unutar nacionalnih saveta i obuke osnaživanja žena koje su ušle u nacionalne savete da se aktivno bave ovim politikama, predstavnice Misije OEBS-a su u sredu, 1. jula, posetile Nacionalni savet bunjevačke nacionalne manjine.

Tom prilikom je savetnica za pitanja rodne ravnopravnosti Misije OEBS-a u Srbiji, Zorana Antonijević, istakla da je prijatno iznenadena zastupljenošću žena u Bunjevačkom nacionalnom savetu, a posebno je istakla značaj što je na čelu Saveta upravo žena.

– Ovo je jedan od dva nacionalna saveta u kojima su predsednice žene, što predstavlja pozitivan primer. Veoma je vidljiv i izvestan napredak u odnosu na ono kako je sastav ovog Saveta izgledao u prethodnim sazivima, a kako izgleda sada – navela je Antonijević, te je dodala

da se kroz istoriju pokazalo, da tamo gde postoji kritična masa žena, promena može da se desi u pravcu veće rodne ravnopravnosti.

Potpredsednik BNS-a Nikola Babić je tokom sastanka naglasio da u radu Saveta podjednako učestvuju i žene i muškarci, a svi su tu zahvaljujući stručnosti i kvalitetima. On je istakao da, uz predsednicu BNS-a Suzanu Kujundžić Ostojić, žene nose i dva od četiri Odbora u Savetu – tako je predsednica Odbora za kulturu Kata Kuntić, a Odbora za obrazovanje Mirjana Savanov.

– Postoji ravnopravna podela između svih nas u Savetu, ali je ona nastala spontano, na osnovu procena o tome šta ko od nas može da pruži i na koji način može da doprinese još boljem i značajnjem radu Saveta, koji će se odraziti na celu bunjevačku zajednicu – objasnio je on.

Krajem juna je na edukaciji o rodnoj

ravnopravnosti, koju je organizovao Nacionalni demokratski institut, učestvovao i NSBNM. Tom prilikom je predloženo da se formira mreža žena iz svih nacionalnih saveta u Srbiji, sa ciljem što bolje saradnje i razmene iskustava na primerima dobre prakse.

– Na edukaciji smo se uključili u rad sa ženama iz drugih nacionalnih saveta, kako bi ojačale naš položaj u njima, i kako bi rodna ravnopravnost doživela svoje delovanje na institucionalnom nivou. U tom smislu je veoma važna saradnja s državnim institucijama i Misijom OEBS-a u Srbiji u ovoj oblasti koja se ne tiče samo žena, već svih nas – rekla je Mirjana Savanov.

Sastanku su u prostorijama BNS-a prisustvovali i savetnica u Odeljenju za demokratizaciju Misije OEBS-a u Srbiji, Jelena Jokanović, predsednik Izvršnog odbora BNS-a Mirko Bajić, kao i predsednica Odbora za kulturu, Kata Kuntić.

Kroz istoriju pokazalo da, tamo gde postoji kritična masa žena, promena može da se desi u pravcu veće rodne ravnopravnosti

ODRŽANA „SOMBORSKA BUNJEVAČKA DUŽIONICA 2015.”

Mali jubilej i zahvala za dobru žetvu

Izvor: Bunjevačko nacionalno vijeće

Somborska bunjevačka Dužionica 2015., već po tradiciji, održana je poslednje nedelje jula meseca, i to po 15. put u organizaciji UG „Bunjevačko kolo”.

Od reosnivanja Udruženja domaćini i predsedništvo Udruženja građana „Bunjevačko kolo” na čelu s Dejanom Parčetićem, predsednikom, potpredsednikom Aleksandrom Bošnjakom, potpredsednikom Aleksandrom Kalčan Medurić, te počasnim predsednikom Đurom Bošnjakom, primili su brojne zvanice i goste, među kojima su gradonačelnik Sombora Saša Todorović, predsednica Bunjevačkog nacionalnog saveta mr Suzana Kujundžić Ostojić, član IOBNS Tihomir Vrbanović, prim. dr Vlado Babić, republički poslanik, prim. dr Zoran Parčetić, član Gradskog veća za oblast zdravstvene i so-

cijalne zaštite, Član gradskog veća za kulturu Nemanja Sarač, direktorica Zavoda za proučavanje kulturnog razvijanja Srbije Marina Lukić Cvetić, predstavnici Bunjevačke matice, predstavnici Bunjevaca iz Gare i Baje u Mađarskoj, gosti iz Slovenije, Holandije, SAD... koji su svojim prisustvom uveličali svečanost jubilarne 15. Dužionice.

Početak manifestacije završne žetelačke svečanosti bio je u varoškom hotelu, odakle se povorka domaćina, risara i gostiju uputila somborskim ulicama do crkve Presvetog Trojstva.

Svečana povorka predvođena je jahačima, a potom mladima, polaznicama Umetničkog studija „Bunjevačkog kola”. Mlade umitnice – Iva Hajnal, Ivana Andreković, Ivana, Katarina i Andreja Bogdan, Nevena

Serenčeš, Ana Andelić i Vanesa Marković su ukraljičkoj-bunjevačkoj nošnji simbolično nosili klas sa plavim pantljikama. Za njima se kretnala kolona učesnika svečanosti predvođena mladima u nošnjama koji su nosili simboličnu krunu, remek delo slamarske sekcije „Kola”, posebno izrađenu povodom jubilarne 15. Dužionice. Za pešačkom kolonom gostiju, kao prepoznatljivost bunjevačke dužionice, uparađeni fijakeri nosili su risare i glavni risarski par–bandaša Žarka Goretića i bandašicu Ivanu Jakšić.

U crkvi Presvetog Trojstva održana je misa Zahvalnica koju je, uz somborsko sveštenstvo, vodio apostolski nuncije nadbiskup Orlando Antonini, ambasador Vatikanau Srbiji. Posle tradicionalnog Bandašicinog kola na varoškom trgu, posvećeni hleb i venac poneli su bandaš i bandašica,

Svečana povorka predvođena je jahačima, a potom mladima, polaznicama Umetničkog studija „Bunjevačkog kola”.

Dejan Parčetić iskazao je svoju veliku zahvalnost Upravi grada Sombora te Ministarstvu kulture i Pokrajinskim sekretarijatima koji su podržali ovogodišnji projekat Dužionice

Žarko Goretić i Ivana Jakšić i svečano predali gradonačelniku Sombora, Saši Todoroviću.

– Ovo je praznik koji odslikava pravi duh grada Sombora. Ne samo u današnjim teškim vremenima, nego i u nekim, možda, i težim vremenima, uprkos kojima smo živeli u toleranciji, ili ja više volim reći trpeljivosti, jedni prema drugima – rekao je gradonačelnik Todorović.

Svečani ručak i veselje nastavljeno je u gradskom hotelu „Crystallux”. Tom prilikom domaćin i predsednik Udruženja Dejan Parčetić iskazao je svoju veliku zahvalnost Upravi grada Sombora te Ministarstvu kulture i Pokrajinskim sekretarijatima koji su podržali ovogodišnji projekat Dužionice, kao i svim sekcijama, članovima Udruženja, te pojedincima na izuzetnoj angažovanosti i trudu uloženom tokom pripravljanja i organizovanja završne žetelačke svečanosti.

– Ne smemo zaboraviti glavne aktere žetve koja je za nama u koju su, iako uz pomoć savremene mehanizacije, uložili puno sati, napora i znoja da na tropskim temperaturama obave žetvu i skupe krušna zrnja za hleb naš

svakdašnji – podsetio je Đuro Bošnjak, počasni predsednik Udruženja „Bunjevačko kolo”.

Čestitajući praznik svima, a pre svega somborskim Bunjevcima i UG „Bunjevačkom kolu” svečanost Dužionice, petnaestu po redu, predsednica BNS, mr Suzana Kujundžić Ostojić je rekla:

– Ovo je prilika da se svi zajedno setimo onih koji su reosnovali UG „Bunjevačko kolo”, onih koji su danas ovde i koji nisu, da im se zahvalimo puno na tom pionirskom radu te da se setimo onih koji su pre sto godina pokrenuli „Bunjevačko kolo”, i svakako da poželim svima onima koji ga danas vode i rade u njemu, i svima u Somboru, da ono traje još dugo, dugo i da se Dužionica ovako lepo slavi.

Proslava Dužionice je bila prilika za obraćanje gradonačelnika Saše Todorovića gostima i domaćinima UG „Bunjevačkog kola”.

– Čestitam vam praznik i još jednom, po ko zna koji put, učinili ste me veoma ponosnim što sam gradonačelnik grada Sombora.

Gradonačelniku Todoroviću je, tom prilikom, predsednik Parčetić uručio člansku kartu – počasnog člana UG „Bunjevačko kolo”.

Svoje impresije kao počasnog člana

Ovo je prilika da se svi zajedno setimo onih koji su reosnovali UG „Bunjevačko kolo”, onih koji su danas ovde i koji nisu, da im se zahvalimo puno na tom pionirskom radu te da se setimo onih koji su pre sto godina pokrenuli „Bunjevačko kolo”, i svakako da poželim svima onima koji ga danas vode i rade u njemu, i svima u Somboru, da ono traje još dugo, dugo i da se Dužionica ovako lepo slavi

mr Suzana Kujundžić Ostojić

„Bunjevačkog kola” iznela je direktorica Zavoda za proučavanje kulturnog razvijanja Srbije, Marina Lukić Cvetić.

– Čast mi je što sam članica

Moramo se s time suočiti, članstvo u Evropskoj uniji dovodi do korenitih promena u nacionalnom ustavnom pravu

Prelepo delo vrednih slamarki Udruženja predstavio je gostima predsednik Parčetić i iskoristio priliku da umetnicama uruči prigodne zahvalnice

„Bunjevačkog kola” i ovo je bila prilika da se bliže upoznam sa Dužionicom, o kojoj mi je tako puno govorio gospodin Đuro Bošnjak. Pripremajući slamarsku izložbu „Zlato Bunjevačkog kola” upoznala sam se sa običajima vezanim za kosidbu, risare, krune, posvećenje hleba, tako da sam odlučila da sve to lično doživim.

Prepuna sam pozitivnih impresija, a naročiti utisak na mene je ostavila sveta misa, svečano obučeni gosti, bogatstvo prelepih narodnih nošnji... Drago mi je što sam danas bila među Bunjevcima!

Gost Dužionice bio je i Ivan Goretić, Bunjevac koji najvećido svog života živi i radi u Sloveniji, a „Bunjevačkom kolu” jedan od značajnih donatora za rad malih umetnika iz Umetničkog studija. Kao srećan i ponosan stric nasvog bratanca (sinovca) Žarka u ulozi Bandaša sa velikim oduševljenjem je kazao

– Nisam nikad bio prisutan na Dužionici, veoma je lepo, prepun sam utisaka, a najviše mi se dopada posvećenje hleba, predaja grada-načelniku i deljenje hleba svim gostima kao znak blagostanja i mira. Posebno mesto na Dužionicima je kruna – dar Slamarske sekcije

„Bunjevačkog kola”, posebno izrađena u čast jubileja, 15 godina obeležavanja završne žetelačke svečanosti. Prelepo delo vrednih slamarki Udruženja predstavio je gostima predsednik Parčetić i iskoristio priliku da umetnicama uruči prigodne zahvalnice.

Veselje i dobar štimung ulepšali su članovi GKUD „Ravangrad” i predstavnici OKUD „Ivo Lola Ribar” iz

Sonte, te Tamburaški sastav „Mesečina”.

Svečanost „Somborske bunjevačke Dužionice 2015.” kao projekat podržali su Ministarstvo kulture i informisanja Republike Srbije, Pokrajinski sekretarijat za kulturu i javno informisanje, Pokrajinski sekretarijat za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine nacionalne zajednice i Uprava grada Sombora.

Susret Hrvata iz cijelog svijeta

Tatjana Ljubić

Izvor: Hrvatska riječ

”Uz preporuke i smjernice za suradnju s Hrvatima van Hrvatske, jedna od ključnih stvari sjednica Savjeta jeste razvijanje novih kontakata, međusobno povezivanje i upoznavanje” zaključio je Slaven Bačić

Različite potrebe i problemi Hrvata u svijetu, poput stjecanja hrvatskog državljanstva, obrazovanja na hrvatskom jeziku, te mogućnosti ulaganja, bile su neke od tema Druge sjednice Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan RH, održanoj u Zagrebu na kojoj je sudjelovalo preko 60 učesnika iz cijelog svijeta. Savjet predstavlja Hrvate iz cijelog svijeta, a služi kao savjetodavno tijelo Vladi RH.

»Mi smo tu da iznesemo naše preporuke i zaključke. Položaj Hrvata je posve drugačiji recimo u Čileu i Argentini, Sjevernoj Americi ili Australiji i susjednim zemljama. Pitanja su često različita i na nama je da ta pitanja pokušamo sublimirati u neke zajedničke nazivnike i kao takve uputiti Vladi. Ono što je bilo zajedničko za sve, počevši od Hrvata u Americi pa do nas jeste nedopustivo spor proces dobivanja hrvatskog državljanstva. S druge strane, Hrvati u SAD-u su zainteresirani za ulaganja i za uvođenje direktnih letova do Zagreba, tako da su to vrlo različiti in-

teresi«, kaže Slaven Bačić, predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća i član Savjeta. ”Razvijanje novih kontakata, međusobno povezivanje i upoznavanje jeste jedna od ključnih stvari sjednica Savjeta”, zaključio je Bačić.

Uz njega, Hrvate u Srbiji u Savjetu predstavljaju Petar Kuntić, predsjednik DSHV-a i Tomislav Žigmanov, direktor Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata koji je i potpredsjednik ovog Savjeta za hrvatsku manjinu u 12 europskih zemalja.

»Bilo je riječi i da se treba ubrzati i pojednostaviti proces dobivanja hrvatskog državljanstva kao i uključivanje predstavnika hrvatske zajednice izvan Hrvatske u proces donošenja odluka koje se njih neposredno tiču, kao što su dodjela pomoći za Hrvate izvan Hrvatske, jer su do sada oni bili isključeni iz tog procesa. Također, jedna od preporuka je i o potrebi uključivanja većeg broja Hrvata u proces glasovanja kada su u pitanju izbori za Hrvatski sabor i Predsjednika», rekao je Žigmanov. Rad Savjeta podijeljen je u četiri jedinice koje čine hrvatsko iseljeništvo (prekoceanske zemlje), iseljenici u europskim zemljama, Hrvati kao autohtone manjinske zajednice u 12 zemalja Srednje i Jugoistočne Europe kao i Hrvati u Bosni i Hercegovini.

Ono što je bilo zajedničko za sve, počevši od Hrvata u Americi pa do nas, jeste nedopustivo spor proces dobivanja hrvatskog državljanstva

Savjet će u dalnjem radu istražiti kako promovirati Hrvatsku kao atraktivno odredište za umirovljenike hrvatskog iseljeništva, uvođenje izravnih letova do prekoceanskih zemalja i osnivanje kulturnih promotivnih reda u svjetskim metropolama

HRVATSKA KAO ATRAKTIVNO ODREDIŠTE UMIROVLJENIH ISELJENIKA?

Zaključci koje je usvojio Savjet su opći a odnose se na partnerske odnose s Hrvatima izvan Hrvatske, unaprijeđenje programa učenja hrvatskog jezika diljem svijeta, očuvanje hrvatske tradicijske kulture, olakšani proces stjecanja hrvatskog državljanstva, razvijanje boljeg modela glasovanja u inozemstvu, jačanje komunikacije poduzetnika.

Savjet će u dalnjem radu istražiti kako promovirati Hrvatsku kao atraktivno odredište za umirovljenike hrvatskog iseljeništva, uvođenje izravnih letova do prekoceanskih zemalja i osnivanje kulturnih promotivnih ureda u svjetskim metropolama.

“Osim predlaganja konkretnih mera, uloga Savjeta i svih nas je prije svega jačati zajedništvo, kako između Republike Hrvatske i Hrvata koji žive izvan njezinih granica, tako i zajedništvo između pripadnika hrvatske manjine, hrvatskog iseljeništva te Hrvata u Bosni i Hercegovini”, istaknula je Daria Krstićević, predstojnica Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

KONKRËTNA POMOĆ KROZ DRŽAVNI URED ZA HRVATE IZVAN RH

No, iako Savjet ima samo savjetodavnu ulogu, dobra komunikacija s Državnim uredom za Hrvate izvan Hrvatske jeste važna jer, primjerice, nema nikakvog »strukturiranja manjinskih prava od strane vlasti glede obrazovanja, a zahvaljujući državnom uredu i preko njih Ministarstvu obrazovanja pomoglo se u tiskanju udžbenika bez kojih ne bi mogli raditi, budući da Ministarstvo prosvjete Srbije to ne financira«, rekao je Bačić.

Pomoć od Državnog ureda dolazi i na

Zakljucci sa sjednice: Poseban angažman u BiH i snažna podrška hrvatskoj manjini u Europi

Savjet je usvojio 12 zaključaka koji su fokusirani na različite probleme i inicijative u kojima ističe kako je važno unaprjeđivati dobre partnerske veze Hrvatske s Hrvatima koji žive izvan zemlje, na svim razinama provoditi i unaprjeđivati programe učenja hrvatskog jezika u hrvatskim zajednicama diljem svijeta, osmišljavati nove projekte i nastaviti postojće koji pridonose očuvanju hrvatske tradicijske kulture, poticati i predlagati zakonska rješenja koja će pripadnicima hrvatskog naroda omogućiti olakšani primitak u hrvatsko državljanstvo, omogućiti nesmetano glasovanje i zastupljenost u Saboru, provoditi afirmativnu poreznu politiku prema povratnicima i poticati poduzetničku suradnju s iseljeništvom, promicati Hrvatsku kao destinaciju za turizam. Istaknuta je i nužnost podržavanja posebnog angažmana Hrvatske u odnosu na Hrvate u BiH kao i snažna podrška hrvatskoj manjini u europskim zemljama.

“Osim predlaganja konkretnih mera, uloga Savjeta i svih nas je prije svega jačati zajedništvo, kako između Republike Hrvatske i Hrvata koji žive izvan njezinih granica, tako i zajedništvo između pripadnika hrvatske manjine, hrvatskog iseljeništva te Hrvata u Bosni i Hercegovini”

Daria Krstićević

političkoj razini kada se radi o problemima koje predstavnici određenih tijela u hrvatskoj zajednici ne mogu sami razriješiti.

»Onda je potrebna neka vrsta rada na političkom planu, naravno u

domeni legitimnih ovlasti diplomatsko-konzularnih predstavnika (DKP) ili pak razine bilateralnih susreta. Tu se stvar oko udžbenika pokazala kao najbolja u smislu da su postojala kontinuirana zalaganja i predstavnika DKP-a da se to pitanje riješi iako ne na način na koji smo mi, odnosno predstavnici hrvatske zajednice očekivali, a to je da Srbija finančira tiskanje udžbenika a ne da budu tiskana sredstvima Hrvatske», rekao je Žigmanov.

Savjet je osnovan 2013., kada je održana konstitutivna sjednica. Prošle godine sjednica Savjeta je otkazana jer je odlučeno da se novac koji bi bio potrošen na održavanje sjednice uputi kao donacija za pomoć poplavljениm područjima u Posavini.

Slaven Bačić, predsjednik Nacionalnog savjeta hrvatske nacionalne manjine

Pomoć od Državnog ureda dolazi i na političkoj razini kada se radi o problemima koje predstavnici određenih tijela u hrvatskoj zajednici ne mogu sami razriješiti

**ATTILA MÁRTON, GLAVNI I ODOGOVORNI UREDNIK RTV VOJVODINE,
DRUGOG PROGRAMA TELEVIZIJE**

Manjinska uredništva nisu prevodilačke službe

Moramo naći dobar put između toga da imamo specifičnu misiju kao dijelovi javnog servisa na jezicima nacionalnih zajednica i toga da izbjegnemo drugu krajnost, a to je nekakva samoizolacija

Radiotelevizija Vojvodine jedinstvena je po tome što program priprema i emitira na deset jezika nacionalnih zajednica koje žive u Vojvodini. Među tih deset jezika je i hrvatski, s obzirom da se televizijski program na hrvatskom jeziku emitira od 2010. godine, a radijski od 2012. godine. Nedavno su imenovani čelnici ljudi RTV Vojvodine, pa i glavni i odgovorni urednik drugog programa Televizije Vojvodine koja emitira program na manjinskim jezicima. To je Attila Márton, koji je do sada obnašao dužnost pomoćnika glavnog i odgovornog urednika RTV-a.

HR: Odnedavno ste na mjestu glavnog i odgovornog urednika Drugog programa Televizije Vojvodine. Koji su vam programi vojvođanskog javnog servisa povjereni?

U odnosu na moje dosadašnje zadaće na televiziji nema neke velike razlike, jer sam i do sada na neki način bio zadužen za Drugi program. Taj program jest program na jezicima nacionalnih zajednica, ali kako s postojećim ljudstvom ne možemo proizvesti 24 sata programa na jezicima nacionalnih zajednica, onda taj program nije u potpunosti manjinski. Kao i u protekle dvije i pol godine, tako će se i ubuduće truditi kadrovski i kvalitetom ojačati manjinska uredništva i da na Drugom programu bude što više manjinskog programa. Uz potporu menadžmenta RTV Vojvodine u protekle dvije i pol godine uspjeli smo kadrovski

ojačati Drugi program, što naravno nije dovoljno. Također smo uspjeli da emisije koje pripremaju manjinska uredništva budu vidljivije i kvalitetnije. Kada govorimo o uredništvu na hrvatskom jeziku, ono je kadrovski pojačano. Emisija Izravno dobila je svoj okvir i mislim da je to dobra koncepcija. Da bismo unaprijedili emisiju Svjetionik potrebno je još ljudi. Od dolaska odgovorne urednice Jelene Tumbas vidan je i napredak u Dnevniku koji se emitira na hrvatskom jeziku, koji je sada sređeniji i više odgovara potrebama građana Vojvodine. Napretka ima, ali to ne znači da je posao završen. Dapače, trudit ću se da i kadrovski i kvalitetom poboljšamo program.

HR: Koliko sati programa dnevno pripremaju manjinska uredništva i na kojim jezicima?

U projektu na našem Drugom programu polovicu čini program na jezicima nacionalnih zajednica. Zadaća nam je tu satnicu povećati. Povećanje obujma programa jest moguće, ali ne sa sadašnjim brojem ljudi. Ukoliko ne uspijemo značajno povećati satnicu manjinskih programa, radit ćemo na tomu da to budu vidljivije emisije. Neki pomaci su već napravljeni. Uspjeli smo nedjeljom, od jutra do večeri emitirati samo manjinske programe. Moj je cilj da od jeseni svaki dan bude takav, da više manjinskih programa, pa makar i repriza, bude u vidljivom dijelu programa. RTV Vojvodine emitira program na deset jezika. To su mađarski, hrvatski, slovački, rusinski, ukrajinski, romski, bunjevački, rumunski, makedonski i naravno srpski jezik. Za uvođenje novih jezika potrebna je dozvola regulacijskog tijela za električne medije i Upravnog odbora RTV Vojvodine. Mislim da se, za sada, prvenstveno trebamo baviti postojećim programima.

HR: Koliko ste zadovoljni programima koje pripremaju manjinska uredništva i što najviše opterećuje rad tih uredništava?

Najveća prepreka je malobrojnost tih uredništava. U nekim uredništvima dodatni je problem starosna struktura. Ljudi će uskoro u mirovinu i samim tim nisu motivirani kao mladi, niti spremni na promjene i tehničke i programske inovacije. Rješenje bi bilo upošljavanje novih ljudi.

HR: Jesu li manjinska uredništva pod utjecajem vodećih manjinskih političkih stranaka, je li u njima previše folklora i drugih sadržaja vezanih uz tradicijsku kulturu?

Radiotelevizija Vojvodine zakonom je definirana kao javni servis, što znači da

Uspjeli smo da emisije koje pripremaju manjinska uredništva budu vidljivije i kvalitetnije

ne smije biti podložna nikavom gospodarstvenom ili političkom utjecaju. Javni servis mora biti neovisan i mora imati neovisnu uređivačku politiku. Tu smo radi javnosti i ljudi nam moraju vjerovati. Po zakonu smo obvezni promicati pluralizam. Mislim da je srpski Zakon o javnom servisu dobar i naša je zadaća odgovoriti tome zakonu. Koliko će u programima biti folklornih sadržaja ovisi o samim ljudima koji rade u manjinskim uredništvima, ali i o tome koliko u samim zajednicama ima života van folklornih manifestacija. Ne možemo izvještavati o onome čega nema, ne možemo izmišljati događaje. Protiv samoga toga da nacionalne zajednice svodimo na folklorne ekskluzivitete. To je prije svega šteta za pripadnike nacionalnih zajedница. Nismo mi neka egzotika koja živi po getima. Mi to nismo, mi smo građani ove zemlje koji imaju iste probleme kao i ostali (i još neke druge) i o tim problemima treba govoriti. U programu na hrvatskom jeziku nema šutnje o događajima iz bliže povijesti, ne blokiramo nikoga da se pojavi u našem programu, štoviše, pozivamo ljude različitih stavova. Sigurno nismo idealni, ali ne treba zaboraviti da program na hrvatskom jeziku priprema šest novinara, uključujući i dopisnike iz Subotice i Sombora. Mađarsko uredništvo ima 26 uposlenika i priprema dvadesetak različitih emisija i kako se onda može reći da je to uredništvo folklorno orijentirano? Ili recimo uredništvo na rusinskom, koje je, kao i uredništvo na mađarskom jeziku, sudjelovalo u pripremi serijala o korupciji u agraru.

HR: Uredništvo na hrvatskom jeziku postoji od 2010. godine. Šest se puta tjedno emitira Dnevnik od po 10 minuta, te jednom tjedno dvije emisije od po pola sata – Izravno i Svjetionik. Planira li se proširenje programa na hrvatskom jeziku?

Jesam za to da programa na hrvatskom jeziku bude više, ali s postojećim ljestvom to je nemoguće. To je moje mišljenje koje se poklapa i s mišljenjem uposlenika u hrvatskom uredništvu. Vjerljivo vaši čitatelji znaju, ali nije zgorega i ponoviti, da ne postoji posebno radijsko uredništvo na hrvatskom jeziku i odgovorna urednica na televiziji priprema i radijski program na hrvatskom.

HR: Često se govori o samoizolaciji nacionalnih manjina, ali to je u svakom

Attila Márton

Attila Márton se novinarstvom bavi od 1994. godine. U Radioteleviziji Vojvodine proveo je 14 godina na poslovima urednika i voditelja Dnevnika i političkih emisija na mađarskom jeziku. Bio je urednik i novinar dnevnog lista Magyar szó, urednik i komentator internetskih novina Vajdaság Ma/ Vojvodina danas, urednik dnevnika na srpskom jeziku na Radiju 021, kao i kolumnist Blica, Kikindskih i Bečejskog mozaika, suradnik internetskih novina i magazina iz Mađarske i Rumunjske, glavni urednik nekadašnjeg privatnog tjednika Heti Újság, predavač, mentor i suradnik u Novosadskoj novinarskoj školi.

slučaju dvosmjerni odnos i pitanje je koliko je većina zainteresirana za manjinu. Kada govorimo o javnom servisu, koliko se često prilozi iz manjinskih uredništva mogu vidjeti u programu na srpskom jeziku, jer vjerljivo postoje neki događaji ili teme koje su interesantni i za druge gledatelje?

Protiv samoga toga da nacionalne zajednice svodimo na folklorne ekskluzivitete. To je prije svega šteta za pripadnike nacionalnih zajedница. Nismo mi neka egzotika koja živi po getima. Mi to nismo, mi smo građani ove zemlje koji imaju iste probleme kao i ostali (i još neke druge) i o tim problemima treba govoriti

Razmjena programa postoji u oba smjera. Najpoznatija takva naša emisija je Paleta. Njen slogan, koji sam osobno definirao, jest – Da se bolje upoznamo da bismo se bolje razumjeli. Paletu emitiramo svakog radnog dana i u njoj su predstavljeni najbolji sadržaji iz manjinskih programa. Uredništvo na hrvatskom jeziku ima termin od 10 minuta, a brojnija uredništva imaju veću minutažu. Emisija se premijerno emitira na Prvom programu i titlovana je na srpski jezik. Nije to jedina takva emisija, jer postoje i dokumentarci na nekoliko jezika koji se titluju na srpski. Postoji razmjena informacija između uredništva, naročito Informativnog programa. Razmjena unutar televizije postoji i to je dobro, jer na kraju krajeva RTV Vojvodine mora imati jedinstvenu uređivačku politiku.

Treba istaknuti da naše manjinska uredništva nisu prevoditeljske službe i svako od uredništva samo pravi svoj program prilagođen svojim gledateljima. Vijesti na Drugom programu nisu kopija vijesti s Prvog programa. Ali mi na Drugom programu ne smijemo izostavljati stvari bitne za cijelo društvo, jer i Hrvate u Tavankutu i Subotici također interesira hoće li poskupjeti mlijeko i kakva je međunarodna pozicija države u kojoj žive. Moramo naći dobar put između toga da imamo specifičnu misiju kao djelovi javnog servisa na jezicima nacionalnih zajednica i toga da izbjegnemo drugu krajnost, a to je nekakva samoizolacija. Kao javni servis imamo zadaću informirati, educirati, zabavljati, ali imamo, kao manjinska uredništva, ulogu raditi na očuvanju nacionalnog identiteta.

HR: Konačno se treba okončati privatizacija medija u Srbiji. S obzirom na to da dio elektroničkih medija koje čeka privatizacija emitira i programe na jezicima nacionalnih zajednica, koliko će predstojeća privatizacija ugroziti pravo nacionalnih zajednica na informiranje na svom jeziku? Koliko je u toj situaciji još značajnija RTV Vojvodine sa svojim programom na manjinskim jezicima?

Osobno, kao privatna osoba, žalim za svakim medijem koji će se ugasiti. Ako to bude tako, a ja se ipak nadam da neće, onda će RTV Vojvodine kao javni servis Vojvodine imati još značajniju ulogu, jer će za neke manjinske jezike to ostati jedini medij. U tom smislu RTV je poduzela neke mjere, pa je u tehničkom smislu učvrstila dopisništvo u Subotici, a prije godinu dana s radom je počelo dopisništvo u Somboru koje ima dopisnike koji priloge pripremaju za mađarski i hrvatski jezik i za program koji se priprema za bunjevačku nacionalnu zajednicu.

Treba istaknuti da naše manjinska uredništva nisu prevoditeljske službe i svako od uredništva samo pravi svoj program prilagođen svojim gledateljima. Vijesti na Drugom programu nisu kopija vijesti s Prvog programa

Upoznavanje sa tajnama makedonskog izvornog melosa

Uokviru festivala narodnih instrumenata i pesama „Pece Atanasovski”, koji se tradicionalno održava već 40 godina u selu Dolneni kod Prilepa, organizovan je i petodnevni seminar za izučavanje makedonskog izvornog melosa, izvornih instrumenata i pesama, na kojem je učestvovao i Ansambl makedonskog nacionalnog saveta u Republici Srbiji sa pevačkom grupom „Toše Proeski”, pod pokroviteljstvom Nacionalnog saveta makedonske nacionalne zajednice u Srbiji. Na ovom izuzetno značajnom seminaru učestvovalo je više od 20 učesnika iz cele Evrope.

Cilj seminara je da edukuje talentovane učesnike, kako pevače tako i svirače tradicionalnih instrumenata, kako bi postali nosioci tradicionalnih muzičko-folklornih vrednosti u svom kraju. Seminar su vodili prof dr Rodna Veličkovska, koja je i umetnički direktor festivala, prof dr Ilič Jovanov i prof Goranče Angelov sa Muzičke akademije univerziteta „Goce Delčev“ iz Štipa.

Predstavnici makedonskog nacionalnog saveta, koji čuvaju, neguju i promovišu makedonsku kulturu i tradiciju u Srbiji, učestvujući na ovom seminaru, imali su mogućnost da se bliže upoznaju sa tajnama i specifičnostima makedonskog izvornog pevanja. Proširena znanja i

unapređene veštine sigurno će im pomoći u daljem radu u negovanju ali i razvoju tradicionalne makedonske

muzike preko savremenih načina prezentacije.

Stečena znanja i veštine imali su priliku da odmah i prezentuju učestvujući na Festivalu, na kome je učestvovalo više od 300 učesnika, izvođača makedonske muzike i igre iz cele Evrope, a među prisutnim gostima bili su i predsednik Makedonije dr Đorge Ivanov i podpredsednik Skupštine Republike Makedonije, Antonio Milošoski.

Rezolucija evropskog parlamenta je veliki doprinos pravdi, pomirenju i stabilnosti

Izvor: Bošnjačko nacionalno vijeće

Bošnjačko nacionalno vijeće pozdravlja Rezoluciju evropskog parlamenta kojom se osuđuje genocid u Srebrenici.

Usvajanje ove Rezolucije je veliki doprinos pravdi, pomirenju i stabilnosti u regionu i predstavlja čvrsto opredjeljenje članica Evropske unije da se ovakav stravičan genocid nikada ne ponovi.

Bošnjačko nacionalno vijeće osuđuje ponašanje državnog rukovodstva Srbije koje negira genocid počinjen nad Bošnjacima u Srebrenici dok u isto vrijeme to isto rukovodstvo Srbije podržava Republiku Srpsku koja je nastala na osnovu počinjenog genocida i etničkog čišćenja na prostorima Bosne i Hercegovine.

Osuđujemo postupak Ruske Federacije koja je stavljanjem veta spriječila donošenje Rezolucije o genocidu u Srebrenici u Savjetu sigurnosti UN i time

onemogućila da se učini taj neophodan civilizacijski korak.

Univerzalno je pravilo da će svaki zločin koji se ne kazni biti ponovljen. Ova činjenica sama po sebi predstavlja veliku

prijetnju za Bošnjake Sandžaka koji su tokom 90-tih bili izloženi organizovanom državnom teroru pri čemu je izvršen veliki broj zločina nad Bošnjacima a da do danas niko nije kažnjen.

Zaštita Sandžaka kao historijske oblasti

Izvor: Bošnjačko nacionalno vijeće

Potpredsjednici Bošnjačkog nacionalnog vijeća Esad Džudžo i Muhedin Fijuljanin učestvovali su u radu Radne grupe za izradu Akcionog plana za nacionalne manjine u Palati Srbija u Beogradu.

Na sastanku su razmatrani tzv. materijalni elementi Akcionog plana, odnosno osnovne teme koje će biti konkretizovane aktivnostima koje treba da unaprijeđe položaj nacionalnih manjina u Srbiji i doprinesu poboljšanju ostvarenja prava manjina.

Svi prijedlozi Bošnjačkog nacionalnog vijeća usvojeni su kao zajednički stavovi Koordinacije nacionalnih savjeta i na taj način postali sadržaj Akcionog plana. Na insistiranje predstavnika Vijeća u tekstu Akcionog plana ušao je princip poštovanja Sandžaka kao tradicionalne geografske i historijske oblasti kao i pro-

gram posebnih afirmativnih mjera za nacionalne zajednice koje su preživjele etničko čišćenje, organizovani teror, masovne otmice i zločine tokom devedesetih godina prošlog vijeka.

Predstavnici BNV-a su, također, insistirali na obezbjeđenju održivoga sistema informisanja na jezicima manjina, očuvanju medija od posebnog značaja za nacionalne manjine obustavljanjem njihove privatizacije i formiranjem redakcije na jezicima manjina pri Javnom RTV servisu Srbije.

U vezi sa obrazovanjem prihvaćen je pri-

jedlog BNV-a da je tzv. dvojezična nastava neprihvatljiv model koji vodi u direktnu asimilaciju pripadnike manjina, kao i obezbjeđenje ostvarenja prava na obrazovanje Bošnjaka na maternjem bosanskom jeziku u svim sredinama, a posebno u Prijepolu, Priboju i Novoj Varoši, gdje Ministarstvo prosvjete opstruira i sprječava to.

Centar za istraživanja migracija
Center for Migration Studies

Publikaciju podržava Fondacija za otvoreno društvo, Ambasada Sjedinjenih Američkih Država iz Beograda i Misija OEBS u Srbiji. Mišljenja objavljena u biltenu ne predstavljaju nužno zvanične stavove vlada i organizacija koje finansiraju projekat